

◆ Привітання міністра освіти і науки України Лілії Гриневич з Днем знань

Дорогі українці!

Від усього серця вітаю всіх із Днем знань!

Цей день дуже символічний! Він нам нагадує про те, що кожен, незалежно від віку, завжди повинен і може вчитися!

І сьогодні приступають до навчання дуже багато й дошкільнят, і першокласників. Для них Міністерство освіти і науки України у співпраці з учителями-практиками, науковцями, з батьками, громадськістю допрацювали й

оновили програму початкової школи, тому що дуже важливо, щоб ми створили такі умови, щоб діти в початковій школі отримали якіснішу освіту, яка стане ґрунтовною для того, щоб вони далі могли успішно продовжувати своє навчання й при цьому не втрачати здоров'я, і інтерес, і запал до пошуку нового і до навчання.

Ще одна категорія – наші старшокласники й студенти, які вступили до вищих навчальних закладів, або учні, які вступили до професійно-технічних закладів. Я щиро вітаю також і цю категорію молоді, тому що для них навчання буде ще склад-

нішим. І для них - це їхній інтелектуальний фронт боротьби за власне майбутнє. Я хочу побажати їм, щоб ці дні навчання, які зараз стартували, були інтенсивними, цікавими й сповненими живим спілкуванням із перлинами людської думки й можливістю скористатися цим студентським часом якнайкраще для побудови свого майбутнього.

Шановні батьки!

Я розумію, як ви хвилюєтеся за своїх дітей, і дуже сподіваюся, що всі освітяни у співпраці разом з вами створимо якнайкращі умови для якісної освіти наших дітей.

Коли я дивлюсь на вчителів, викладачів, які працюють у системі освіти, дуже часто маю нагоду захоплюватися їх самовідданою, жертвовною працею.

Дорогі колеги!

Щиро зичу Вам багато здоров'я, сили духа й натхнення для того, щоб цей черговий навчальний рік, а наше життя освітян часто вимірюється в першу чергу навчальним, а не календарним роками, ми змогли провести плідно й підвищити можливості доступу наших українських дітей і молоді до якісної освіти.

Щиро вітаю ще раз усіх зі святом – з Днем знань!

Слава Україні!

У цьому випуску:

До Дня Незалежності	2
Серпнева педагогічна рада технікуму, орієнтири роботи	4
Аналізуємо, оновлюємось та працюємо на наше майбутнє!	5
Реформування освіти, починаємо з себе	6
Про роботу «Педагогічної майстерні» технікуму як дієвого інструменту розвитку творчого потенціалу педагогів	7
Профілактика професійного вигорання	9
Чи престижна сьогодні професія бібліотекар?	10
Поетична сторінка	11

◆ *Дорогі колеги!*

Сердечно вітаю вас з початком нового навчального року! Для кожного освітянина це особлива пора - час сподівань, очікувань і зустрічей.

Зустрічай з новими студентами, учнями, сподівань, які багато в чому залежать від вас самих, адже зусиллями викладача, майстра виробничого навчання, вихователя твориться майбутнє нашої держави.

Висловлюю щиро вдячність за самовіддану працю, відповідальне ставлення до свого покликання, за майстерність і добро, які ви даруєте своїм вихованцям.

Нехай на

цьому благородному шляху вас завжди супроводжують успіхи!

Бажаю вам міцного здоров'я, добробуту, наполегливості й завзяття.

Упевнений, що спільними зусиллями ми досягнемо своєї мети – забезпечимо нашим студентам якісну й доступну освіту.

О. КУРБАТОВ, директор Харківського індустріально-педагогічного технікуму

Т. Громова, викладач

«Усе моє, все зветься Україна»

*Буває, часом сліпну від краси,
спинюсь, не тямлю, що воно за
диво, -*

*оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто,
незрадливо,*

*усе як є – дорога, явори,
усе моє, все зветься - Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч стинись і з Богом говори.*

Ліна Костенко

◆ До Дня Незалежності України

Чверть століття тому 24 серпня навіки увійшло в історію України як дата започаткування нової епохи в житті народу.

Двадцять п'ять років для історії людської цивілізації – це лише одна мить. Для України з часу здобуття нею незалежності ці роки вмістили цілий період, наповнений подіями, процесами доленосного значення. За плечима цих років чимало випробувань. Нам судилося бути свідками багатьох подій.

У сферу міжнародного життя Україна увійшла не як зовсім невідома країна. Вона була однією з держав-фундаторів ООН, брала активну участь у зовнішньоекономічних зв'язках. Її добре знали в міжнародних культурних і спортивних колах. Додала їй і сумної слави трагедія Чорнобиля, що стала по суті екологічною катастрофою вселенського масштабу.

Згідно з міжнародним правом, держава народжується не в результаті визнання іншими державами, а як наслідок волевиявлення своїх громадян, рішення народу. Акт про проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року знайшов підтвердження під час усенародного референдуму 1 грудня 1991 року.

Після проголошення Акту про державну незалежність Україна задекларувала себе як суверенна, демократична, правова держава, що стала на шлях розбудови громадянського суспільства.

Шлях незалежної держави до мети завжди був і залишається тернистим, не легким, але українці ніколи не опускали рук, як би тяжко не було, адже хто, як не ми, знаємо, що вихід є завжди, бо ми, українці, маємо найбільшу силу – ми сильні духом! Хто, як не ми, краще розуміємо сутність понять «воля» та

«єдність». Ми вільні й ми разом! Ми маємо здатність радіти простим речам, помічати неповторне в буденному, бо це над нами розтєлилось найблакитніше небо й світить найяскравіше сонце!

Сьогодні найголовніше те, що ми вистояли, відбулись як держава, незважаючи на шалений опір «північного сусіда». Зріс дух патріотизму у значної частини населення. У важку для країни годину люди готові в переважній своїй більшості стати на її захист.

Події осені 2013 року показали, що українська молодь зробила правильний цивілізаційний вибір - прагнення долучитися до європейського співтовариства. І сьогодні ми вже маємо каркас демократичної держави - хати, де ще потрібно шліфувати підлогу, штукатурити стіни, склити вікна...

У нашій новій державі-хаті, на жаль, ще багато вселякого сміття - політична, екологічна, побутова корупція, популізм, демагогія. Ми ще маємо слабозвинуте громадянське суспільство, недосконалу партійну інфраструктуру, економічно незахищених простих людей.

Але «ми - народ, якого правди сила ніким звоєвана ще не була». Ми спільними зусиллями, наснагою й працею обов'язково здолаємо всі перешкоди на нашому нелегкому шляху до становлення незалежності європейської держави.

Нині Україна - в думках, у душі, вона - глибоко в серці. Із кожним днем кріпне національна свідомість, підростають справжні патріоти. Віримо, що молоде покоління збереже безцінний скарб, який дістався нам від пращурів, і саме наша молодь поведе Україну шляхом процвітання та добра!

Слава Україні! Героям Слава!

День знань на відділенні механізації, ремонту та електрифікації с/г виробництва, присвячений 25-й річниці Дня незалежності

◆ Серпнева педагогічна рада технікуму: орієнтири роботи

30 серпня 2016 року відбулося чергове засідання педагогічної ради технікуму, на якій розглядалися такі питання:

1. «Про підсумки роботи педагогічного колективу технікуму у 2015-2016 н.р.»
2. «Про виконання державного замовлення з підготовки кадрів та підсумки вступної кампанії 2016 року.»
3. «Обговорення та узгодження плану роботи Педагогічної ради на 2016-2017 навчальний рік».

З першого питання засідання доповідач, директор технікуму Курбатов О.П., зробив вичерпний аналіз роботи, проведеної членами педагогічного колективу технікуму за період 2015 – 2016 навчального року і пов'язаних з цим невідкладних завдань, що стоять перед педагогічними працівниками нашого навчального закладу в наступному навчальному році.

Олександр Петрович звернувся до колег: «Шановні хіптяни! Ви доклали багато своїх зусиль і знань у 2015-2016 навчальному році в справу навчання й виховання наших студентів. Дозвольте висловити вам сердечну вдячність за натхненню працю, за розуміння та підтримку, за покликання сіяти мудрість і знання, за любов до нашої молоді й рідної Харківщини!

Новий навчальний рік потребує також наполегливої праці всього колективу, упровадження сучасних педагогічних технологій, що сприятимуть розв'язанню освітніх проблем на сучасному етапі. Хотів би наголосити, що ефективність вирішення цих завдань знаходиться в прямій залежності від рівня професійної компетентності педагогів. Саме високо компетентний майстер виробничого навчання, наш випускник, повинен бути основним генератором формування кваліфікованого спеціаліста. Отже, на нас з вами лежить велика відповідаль-

ність за навчання та виховання майбутнього покоління!».

З другого питання члени педагогічної ради заслухали інформацію відповідального секретаря приймальної комісії Савельєву Т.А. Вона надала присутнім інформацію про підсумки вступної кампанії 2016 року та відзначила чітку організацію роботи членів технічного складу приймальної комісії, які зробили вагомий внесок в організацію роботи приймальної комісії та залучення абітурієнтів до навчання в технікумі.

У цілому, як зазначила Тетяна Анатоліївна, проведено педагогічними працівниками технікуму профорієнтаційну роботу вважати недостатньою, оскільки вона значно вплинула на формування контингенту учнів і студентів. На засіданнях циклових комісій необхідно всебічно проаналізувати результати вступної кампанії 2016 року, внесок кожного викладача, майстра виробничого навчання й виявити недоліки та врахувати їх в організації профорієнтаційної роботи в наступному 2017 році.

Члени педагогічної ради обговорили та прийняли рішення з цих двох питань, а головне – відпрацювали стратегію й тактику з вирішення навчально-методичної проблеми нового навчального року «Трансформація освітнього середовища технікуму відповідно до нових умов існування й діяльності в рамках розвитку освіти України».

З третього питання заступник директора з НВР Скрипник В.В. проаналізував зміст планів роботи Педагогічної ради, Методичної ради на 2016-2017 навчальний рік. Члени педагогічної ради затвердили плани роботи з урахуванням відповідних зауважень.

◆ Аналізуємо, оновлюємось та працюємо на наше майбутнє!

Приймальна комісія протягом навчального року працювала дуже наполегливо для досягнення найкращих результатів. Але цього літа вперше не було виконано державне замовлення з підготовки «Молодшого спеціаліста» та «Кваліфікованого робітника» і нам немає чим похвалитись. Треба серйозно замислитись кожному з нашого колективу та зробити відповідні висновки.

Вступна кампанія 2016 року була дуже складною. Спочатку дуже насторожило те, що з відкриттям приймальної комісії, а це, нагадую, відбулося 1-го червня, та протягом першого місяця роботи абітурієнтів на I-й ступінь з підготовки «Кваліфікованого робітника» майже не було!

Приймальна комісія цього року переробила та внесла зміни в бланкову документацію, яка використовувалась під час проведення вступної кампанії 2016 року. Ці зміни стосувались вимог згідно із новим переліком спеціальностей, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем «молодший спеціаліст». Уся організаційна робота була виконана вчасно, і вже до 11 липня вступна кампанія 2016 розпочалась!

Комп'ютерна підтримка через програму «ЄДЕБО» кожного року ще більше впроваджує систему координації та вимагає жорсткого контролю виконання умов прийому, але перші 4 дні база взагалі не працювала, що не давало можливості вчасно опрацьовувати особові справи вступників.

Цього року прийом документів від абітурієнтів був обмежений у часі й за правилами відбувався тільки протягом 10 днів, тому, коли перші 4 дні технічні секретарі приймальної комісії «утомилась відпочивати» і кількість вступників була дуже низькою майже на всі спеціалізації, члени приймальної комісії були вимушені в телефонному режимі сповіщати керівників профорієнтаційних груп та завідувачів відділень про стан набору. Ця інформація дала певний результат, усі активізували роботу з майбутніми вступниками, але, на мій погляд, час було втрачено! Якщо така робота розпочалась би в лютому й планово йшла до літнього періоду, до початку вступної кампанії, я впевнена, що всі разом ми б впорались із поставленим завданням.

Уже минуло 2 роки з початку впровадження Закону «Про вищу освіту», протягом яких ми повинні були вибороти право на звання сучасного конкурентноздатного навчального закладу в системі освіти. У Законі чітко зазначено, що *2016 рік є останнім по прийому на навчання за ОКР «Молодший спеціаліст» в системі вищої освіти.*

Ми чітко розуміли, що основною перевагою, яка у нас була при вступі до технікуму, була відсутність ЗНО. Але навіть такі умови завадили нам прийняти на навчання потрібну кількість студентів. Тому виникає питання - які дієві переваги вступу ми будемо використовувати у профорієнтаційній роботі майбутнього 2017 року?

Я вважаю, що в будь-які часи ми повинні мати «свого» студента, тому що безперервна освіта

є пріоритетом в нашій державі. Ми не повинні виправдовуватись тим, що дітей було мало або вони не хочуть навчатись. Так ми приїдемо до втрати роботи взагалі (чи не було таких проблем раніше?).

Профорієнтаційна робота в технікумі з кожним роком проводиться співпрацівниками технікуму все менш результативно і це віднімає в нас право на майбутнє існування! Треба зазначити, що профорієнтаційна робота для кожного педагога є обов'язковою (це обумовлено контрактом – 5 осіб загітувати до вступу в технікум шоручу). Але 18 педагогічних працівників (26%) цього року мають показник з профорієнтаційної роботи – 0 чоловік. Чому повинен працювати хтось інший?

З року в рік дуже активну профорієнтаційну роботу виконують Бовдуй Л.В., Пігаль Ф.М., Лобко-Лобановська В.А., Сорокіна В.П., Межова Т.Є., Котенко Н.М., Ровний Є.В., Марченко В.М., Цалко М.Ф., Мячкіова З.О., Ткаченко М.С., Богдан І.М. та ін.

Отже, сучасні реформи, вимоги сучасного суспільства та державних стандартів установлюють такі умови вступу до технікумів, які б відповідали реальному й справедливому конкурсному вступу й перестали б бути суто формальними, тому всі ці вимоги ще більше ускладнюють прогнози щодо набору студентів у наступному році й змушують нас зробити «роботу над помилками», визначити проблеми, які терміново необхідно вирішити, а саме:

- ⇒ модернізувати підхід до профорієнтаційної роботи (додати більш активно молодих працівників технікуму та впроваджувати додаткові методи, заходи роботи);
- ⇒ нести особисту відповідальність за кількість абітурієнтів, яких загітували педагогічні працівники (обов'язково та вчасно звітувати за кількістю абітурієнтів);
- ⇒ оновлювати профорієнтаційну роботу та налагоджувати взаємовигідні стосунки на рівні адміністрації ПТНЗ;
- ⇒ сприяти розвитку профорієнтаційної платформи через роботу зі студентами технікуму протягом навчального року.

Хочу окремо подякувати кожному, хто працював у приймальній комісії протягом літа, і побажати, щоб завжди виконувались усі завдання з легкістю й без перешкод!

Т. Савельска,
відповідальний секретар приймальної комісії, завідувач заочного відділення

◆ Реформування освіти: починаємо з себе!

Г. Ніколасвська,
завідувач навчально-методичного кабінету

«Освіта – це ключовий елемент суспільства, а людина – це найцінніший актив держави. Сьогодні ми маємо перетворити освіту на чинник економічного зростання, засіб соціального просування наших студентів»

Шановні колеги!
Ми сьогодні з вами стоїмо перед серйозною масштабною реформою освіти. Понад три роки вже триває публічний діалог щодо стратегії змін в українській освіті. Істотні зміни приніс до нас новий закон «Про вищу освіту». Підготовлено базовий законопроект «Про освіту». Нині цей документ очікує на повторне перше слухання у Верховній Раді України. Він визначить основні й радикальні зміни як в дошкільній, загальній середній, так і в професійній та вищій освіті.

Для нас з вами не є секретом, що освіта – це ключовий елемент суспільства, а людина – це найцінніший актив держави. Сьогодні ми маємо перетворити освіту на чинник економічного зростання, засіб соціального просування наших студентів.

22 серпня в Київському університеті імені Бориса Грінченка відбулась «Велика педагогічна рада», у якій брали участь міністр освіти і науки України Лілія Гриневич, президент Національної академії педагогічних наук України Василь Кремень, представники Київської обласної державної адміністрації.

Спілкуючись із освітянами, міністр освіти і науки України розповіла про основні положення концепції Нової української школи. Вона зупинилася зокрема на ключових компетентностях для життя, педагогіці партнерства та способах мотивації вчителя, а також закликала до широкого обговорення концепції нової української школи. Долучитись до цього обговорення можна на сайті МОН.

На мою думку, для того, щоб наша робота була продуктивною, її планування й обговорення має здійснюватись колегіально. Саме тому для мене дуже важливо почути Ваші думки, Ваші застереження, запитання, пропозиції. У цьому році ми створили певну електронну платформу для обговорення наших спільних питань на базі нашого сайту (у розділі «Методична робота»). Усіх запрошуюю долучитися до цього обговорення, щоб ретельно й детально спланувати нашу з вами роботу на наступний рік, опрацювати зміни, на які вже давно чекає наша освіта.

За експертними прогнозами

Міністерства, у 2020 році найбільш затребуваними на ринку праці будуть вміння навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі. Але наша освіта не готує до цього.

Як і 10, 20, 50 років тому, наш студент отримує в технікумі певну суму знань. За останні роки ця сума дуже збільшилася, як і значно зріс загальний інформаційний потік у світі. На виході наші випускники спроможні лише відтворювати знання, проте часто не отримують вміння застосовувати їх для вирішення життєвих і професійних проблем.

Способи навчання, які ми використовуємо зараз, не мотивують молодь до навчання. Матеріал лекцій затеоретизований, переобтяжений цифрами, фактами, іншим матеріалом.

І при цьому не треба говорити про нестачу часу. Давайте поговоримо про його раціональне використання. Будемо відвертими. Скільки часу із наданих навчальним планом використовується саме на навчання - 90% чи 80%? Хто може про себе сказати, що він розпочинає заняття чітко по дзвінку й закінчує так само? Це по-перше.

І по-друге. На заняттях ми використовуємо переважно застарілі педагогічні засоби.

Якщо ви подивитесь на групу, що сидить на занятті, то побачите, що 20% учнів активно працюють, ще 30% за цим активно спостеріга-

ють, але не виявляють активності, ще 30% спостерігають пасивно, а ще 20% – майже бездіяльні. Виходить так, що викладач 90 хвилин активно працює, а студенти – просто спостерігачі. Це треба перевернути. Якби ці 90 хвилин кожна особа була в активному пошуку, то ефективність заняття була б набагато вищою, тому постать педагога є надзвичайно важливою. Викладач повинен не просто провести заняття, а й реалізувати його разом зі студентами.

По-третє, нас дуже низька внутрішня мотивація до особистісного та професійного зростання. Дедалі збільшується розрив між темпами цифрового розвитку педагогів та студентів. Багато наших педагогів, на жаль, ще не вміють досліджувати проблеми за допомогою сучасних засобів, працювати з великими масивами даних, робити і презентувати висновки, спільно працювати онлайн у навчальних, соціальних та наукових проектах тощо. Тобто робити те, що зараз цікавить нашу молодь. Нам потрібно змінюватись.

Затребуваним і висококонкурентним наш заклад стане тоді, коли освіту в ньому буде здійснювати спільнота творчих людей, відповідальних фахівців, активних і сучасних, саме таких, яких вимагає від нас сьогодні.

◆ Погляд у майбутнє

Шановні колеги!

Щиро вітаю Вас з Днем знань – справжнім усе-народним святом мудрості, доброти й людяності. Нехай цьогорічне перше вересня принесе в нашу велику хіптянську родину добрий настрій, впевненість у майбутньому, творчу наснагу в роботі з молоддю. Хай настане мир у наших душах і на нашій багатотраждальній землі. Щастя Вам на щедрій освітянській ниві, допитливих та вдячних Вам студентів, які збережуть у своїй пам'яті роки навчання в ХІПТІ як неоціненний дарунок долі!

Специфіка нашого навчального закладу полягає в підготовці, з одного боку, молодших спеціалістів за технічними спеціальностями, а з іншого - майстрів виробничого навчання, показником творчої роботи яких є вміння визначати підходи й засоби вирішення проблем шляхом глибокого аналізу ситуацій, творчої уяви, створення власної педагогічної системи.

Аналіз змісту освіти в нашому навчальному закладі свідчить, що існують суперечності між практичною підготовкою майстра виробничого навчання, педагога професійної школи і його конкретною професійною діяльністю.

До недоліків підготовки наших студентів, майбутніх педагогів, слід віднести панування, так званого *гностичного* (знаннєвого) підходу, в рамках якого основним освітнім завданням вважається *формування у студентів науково-предметних знань*.

Такий підхід неодноразово піддавався критиці на засіданнях педагогічної ради. Зверталася увага, що в процесі навчання студенти часто мають справу не зі змістом професійної діяльності в ППНЗ, а з науковими дисциплінами. Нерідко ми маємо знавців у конкретній

сфері знання, а не суб'єктів цілісної педагогічної діяльності. Студент може мати здібності до засвоєння основ наук, успішно складати заліки, екзамени, проходити педагогічну практику, але, з'являючись у ППНЗ, на довгий час «провалюється до ями адаптації» або й зовсім виявляється не здатним там працювати.

Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін багато уваги приділяє саме цій проблемі: це й участь викладачів в обласних і міжнародних конференціях, робота школи-семінару «Педагогічна майстерня», постійне вдосконалення організаційних форм навчання й виховання, удосконалення проведення педагогічної практики, де студент стає активним учасником навчального процесу, співпраця з іншими цикловими комісіями технікуму та кафедрами УПА, НПУ ім. Сковороди, ХДТУБА та ін.

Однак, як показує практика, цього не достатньо для підготовки сьогоденного педагога професійної школи. Саме тому для обговорення цих проблем і планується нетрадиційне засідання березневої педагогічної ради, присвячене питанням *педагогіки партнерства*. У обговоренні цих питань планується задіяти не тільки педагогів і студентів ХІПТУ, а й представників різних ППНЗ України.

Л. Беленченко, викладач, голова циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

◆ Про роботу «Педагогічної майстерні» технікуму як дієвого інструменту розвитку творчого потенціалу педагогів

«Педагогічна майстерність – це високе мистецтво навчання й виховання, що постійно вдосконалюється, доступне кожному педагогу, у основі якого лежать професійні знання, вміння й здібності».
К.Д. Ушинський

Сучасне життя змінюється дуже швидко. Одна з професій фахівців, які мають змінюватися одночасно з ним, - це професія педагога.

Сьогодні робота «Педагогічної майстерні» в нашому навчальному закладі безпосередньо спрямована на *підвищення якості навчання й виховання студентів*, ефективність застосування нетрадиційних форм і методів навчання, професійне зростання майстрів виробничого навчання, молодих викладачів, їх психолого-педагогічної підготовки й професійної майстерності.

Професія педагога є одним з найбільш творчих видів діяльності. Предмет творчості педагога – *виховання унікальної та неповторної людської особистості*. Відповідно й сам викладач повинен бути творчою особистістю!

Педагог постійно перебуває в нестандартних ситуаціях в процесі живого спілкування з молоддю, і кожна нова ситуація вимагає творчого та оригінального вирішення. Проте ні для кого не секрет, що далеко не всі педагоги досить повно використовують творчий потенціал своєї професії, робота для них перетворюється на рутинне відтворення давно завчених шаблонних знань.

Справжній педагог повинен працювати на майбутнє, випереджати свій час. Педагогічна професія стає творчою місією. Педагог є посередником між молоддю та системою ідей, традиціями, культурою свого народу й людства в цілому. Його обов'язок - *виховувати гідних людей, здатних примножувати здобутки людської цивілізації*.

О. Петренко, викладач, керівник «Педагогічної майстерні»

♦ Про роботу «Педагогічної майстерні» технікуму як дієвого інструменту розвитку творчого потенціалу педагогів (продовження)

Важливою для педагогів є позитивна емоційна налаштованість, яка виявляється в умінні залишати за дверима навчального закладу неприємні переживання, погані настрої. Водночас він не повинен приховувати свого невдоволення чи навіть обурення, якщо студенти того заслужили. Гнів, як і радість, повинні бути педагогічно спрямовані, але не переходити меж, за якими вони стають шкідливими у вихованні.

Відчуття педагогом студента, усвідомлення своєї ролі в педагогічному процесі й мети своїх виконаних дій зумовлює педагогічний такт, сутність якого полягає у творчому вмінні обирати в кожному конкретному випадку таку лінію поведінки, такий підхід (за допомогою слова, учинків, тону, погляду, жестів, міміки тощо), які оберігають честь і гідність студентського колективу, кожного студента, не принижуючи й не возвеличуючи його гідності.

Ще однією важливою характеристикою педагогічної майстерності педагога є його мовна культура. Мова – найважливіший засіб спілкування викладача зі студентами, головний інструмент педагогічної праці. Вона є засобом безпосереднього впливу на свідомість і поведінку молоді.

Важливим у мовленні педагога є постановка голосу, його тон. Одне й теж слово можна сказати так, що прозвучить впевнено або нерішуче, приємно або неприємно. «Я став справжнім майстром тільки тоді, - зазначав А. Макаренко – коли навчився говорити «йди сюди» з 15-20 відтінками, коли навчився давати 20 нюансів на обличчі, у постаті й у голосі». Зі студентами треба розмовляти так, щоб вони відчували в мовленні педагога його волю, душу, культуру.

Майстер педагогічної праці – людина широкого світогляду, чуйна, доброзичлива, принципова. Він охоче використовує новітні форми й засоби навчально-виховної роботи, легко перебудовується й позбавляється малопродуктивних форм і методів, а також охоче ділиться досвідом з усіма бажаними.

У зв'язку з цим на перший план висуваються

проблеми формування професійних умінь і навичок на тлі високого рівня педагогічної культури та майстерності педагога, що дають йому можливість проявити педагогічну ерудитію, виразити своє педагогічне кредо, певним чином сконструювати систему взаємин зі студентами, вихованцями, колегами по роботі.

Робота нашої «Педагогічної майстерні» здійснюється за такими напрямками:

1. Удосконалення професійно-педагогічної підготовки майстрів виробничого навчання та викладачів.

2. Підвищення професійної компетенції молодих педагогів, їх успішна адаптація, надання методичної допомоги в становленні молодого спеціаліста як професіонала.

3. Запровадження інноваційних технологій до навчального процесу, використання інноваційно-комунікативних технологій, відкритих уроків, самоосвіти, організація навчальних семінарів-практикумів, майстер-класів, круглих столів, творчих звітів тощо.

Реалізація запланованої роботи відбувається через зазначені форми:

⇒ упровадження передового педагогічного досвіду

⇒ вивчення рівня знань, умінь і навичок студента

⇒ робота наставників з молодими майстрами виробничого навчання та викладачами;

⇒ взаємовідвідування занять;

⇒ оволодіння методичними, психолого-педагогічними навичками;

⇒ проведення відкритих виховних заходів та відкритих уроків.

Засідання «Педагогічної майстерні» проводиться залежно від необхідності, але не рідше одного разу в квартал. Нещодавно, 17 березня поточного року, відбулося заняття за темою «*Види лекцій, методика їх проведення*». Заняття пройшло жваво й мало навчальний характер. На мою думку, дана тема зацікавила всіх присутніх. Однією з найголовніших запоруок успіху був контакт з аудиторією й чітка мотивація навчання, що утримувала увагу слухачів протягом усього заняття. Так, із самого початку було зрозуміло, що в присутніх, зде-

більшого молодих майстрів виробничого навчання та викладачів, формується інтерес до піднятої теми й очікуються запитання. А саме запитання і є показником, що заняття було актуальним, необхідним і цікавим. Особливо аудиторію зацікавили нетрадиційні види лекцій. Мені було приємно, що більшість присутніх приміряли вибрані форми до своїх уроків виробничого навчання та занять, консультувались, як включити «міні-лекцію» до плану практичного заняття, як оформити план практикуму? Що робити, якщо під час самого заняття з'ясується, що є відхилення від заздалегідь запланованого та інші актуальні запитання. Молоді педагоги щось собі нотували в записнички, що говорить про те, що заняття було корисним, необхідним і аудиторія була готова до такої педагогічної діяльності, що пройшла в жвавому творчому процесі!

Усе вище викладене вказує на необхідність педагогу постійно вдосконалюватися, практично оволодівати новітніми педагогічними методами, розширювати межі професійної компетентності, майстерності, культури та педагогічної творчості.

Оволодіння педагогічною майстерністю доступне кожному педагогу тільки при цілеспрямованій індивідуально-психологічній самоосвіті та саморозвитку на основі інтеграції досвіду, теоретичних знань і практичних умінь.

Таким чином, шлях до педагогічної майстерності може бути виражений формулою *професійна підготовка – професійна діяльність – широка самоосвіта*. Варто помітити, що без останнього не можуть бути повноцінними ні перший, ані другий компоненти цієї формули!

Отже, усе це свідчить про важливу роль «Педагогічної майстерні» та залучення до її роботи як молодих, так і досвідчених викладачів і майстрів виробничого навчання нашого навчального закладу.

Пригадаймо слова К.Д. Ушинського: «Учитель живе до тих пір, поки він учиться, як тільки він перестас вчитися, у ньому вмисра вчитель!»

◆ Профілактика професійного вигорання

Котенко Н.М.,
практичний психолог

Термін «професійне вигорання» у психологічну літературу увів американський психіатр Г. Дж. Фрейденберг у 1974 році для характеристики психічного стану здорових людей, які постійно працюють у системі «людина – людина».

До таких фахівців відносяться педагоги, психологи, лікарі, юристи, соціальні працівники, які змушені постійно стикатися з негативними емоційними переживаннями своїх вихованців (клієнтів, пацієнтів), тому мимоволі стають залученими до цих переживань, через що й зазнають підвищеного емоційного напруження.

Під час досліджень учені прийшли до висновків, що професійне або емоційне вигорання – це результат конфронтації з реальністю, коли професіонал стикається з обставинами, які дуже важко або неможливо змінити. Таким чином розвивається захисний механізм, який психологи називають «професійним аутизмом». Тобто, необхідна робота виконується, але емоційний внесок, який перетворює її на творчу працю, відсутній.

Педагог – це одна з найбільш стресогенних професій. За даними всесвітньої організації охорони здоров'я, коефіцієнт стресогенності педагогічної діяльності складає 7,2 бали при максимальних 10 балах. За негативним впливом на фізичне та психічне здоров'я педагоги поступаються лише шахтарям, хірургам, поліцейським та тюремним наглядачам, тож профілактика емоційного вигорання є дуже важливою.

20 травня 2016 року в межах роботи школи «Педагогічної майстерні» з метою профілактики професійного вигорання для педагогічних працівників нашого технікуму відбувся тренінг «Будьмо здорові!». Обстановка на занятті була творчою та не вимушеною, що сприяло емоційному розвантаженню його учасників. У травні 2017 року планується наступне заняття з метою профілактики професійного вигорання педагогів, яке відбудеться на дру-

гому підрозділі нашого навчального закладу, тож запрошуюються усі бажаючі.

Мистецтво й майстерність навчання і виховання полягає в тому, щоб, розкривши сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці. А це означає, що в навчанні має бути індивідуалізація — і в змісті розумової праці (в характері завдань), і в часі.

Досвідчений педагог дає одному учневі дві, три, а то й чотири задачі на урок, іншому ж — тільки одну. Один одержує складнішу задачу, інший — простішу. Один виконує творчу письмову роботу з мови, наприклад пише твір, інший працює над текстом літературного твору. При такому підході всі учні просуваються вперед — одні швидше, інші — повільніше. В оцінці, що її дістає дитина за свою роботу, вона бачить власну працю, напруження зусиль; навчання приносить їй моральне задоволення, радість відкриття. Взаємна доброзичливість учителя й учня при цьому поєднується із взаємним довірям.

Учень не бачить в учителеві тільки строгого контролера, а в оцінці — палицю. Він відверто говорить учителеві: ось це в мене не вийшло, цього я не зміг зробити. Його сумління дуже чутливе, він не може йти на списування, використання шпаргалки; йому хочеться утвердити свою гідність!

Успіх у навчанні — це, образно кажучи, стежка, що веде до того куточка дитячого серця, в якому горить вогник бажання бути гарним.

Бережіть цю стежку й цей вогник!

◆ Чи престижна сьогодні професія бібліотекар?

С. Галушко, завідувач бібліотеки

*30 вересня—
Всеукраїнський
день бібліотек.
Щиро вітаємо зі
святом!*

Професія бібліотекар сьогодні в основному асоціюється із такою собі жінкою пенсійного віку, яка перебирає формуляри в порожній читальній залі. Але це зовсім не так. Декому здається, що професія бібліотекара полягає в тому, щоб просто взяти з полиці книжку й видати її читачеві. У більшості своїй люди вважають, що вже в такому місці, як бібліотека, будь-хто зможе працювати, а тому щиро дивуються з того, що бібліотечна професія вимагає знань, підготовки в спеціалізованому навчальному закладі. Але ж нині всюди сучасні технології, покладені на новітні системи. Мабуть, це і є однією із причин, чому сьогодні «стародавню» спеціальність охоче опановує молодь. Спеціальність книгознавця переважно хочуть здобути діти з інтелігентних сімей, яким не треба пояснювати, що таке книжка, інформація й

розумова діяльність. Насамперед бібліотекар повинен любити людей і любити книгу. Оскільки бібліотекар працює з людиною, у нього повинні бути розвинені комунікаційні якості, інтелект. В університетах та інститутах навіть існує цілий цикл дисциплін, які вивчають ділову комунікацію, психологію, спецкурс бібліотечної психології, присвячений спілкуванню в бібліотеці.

Так, престиж професії впавав. Але спеціальність «бібліотекар» замінила сучасна назва - «інформаційний фахівець». А такі можуть працювати у будь-якій установі, де є інформаційний центр. Хочеться поставити риторичне запитання: «Чи потрібні бібліотекарі сучасній Україні?» І одразу відповісти: «Бібліотеки існують вже понад 5000 років. Як же можна говорити, що це непотрібно! Тим паче, якщо ми

будуємо високоосвічене суспільство».

Наша професія дає змогу спілкуватися з людьми та допомагати їм. Працівник бібліотеки – перша людина, яка дізнається про новини у світі інформації. Люди, які працюють в цій установі, виконують почесну місію: вони несуть людям радість спілкування з книгою.

Особисто мені подобається ця професія тому, що бібліотекар – це людина освічена, розумна та комунікабельна. Сьогодні в бібліотечній справі залишаються лише ті, хто має покликання до цієї професії, любить її, цінує незважаючи на невелику заробітну плату. Проте, залишаючись працювати в бібліотеках, вони зробили вибір, який на ділі, а не словах доводить їх відданість духовній культурі.

◆ Нові надходження літератури

1. Освіта Технікуми Коледжі Навчально-методичний журнал 2 (40) 2016

- ⇒ «Молодший спеціаліст – місце в суспільстві, освіті, виробництві»
- ⇒ «Тернистий шлях до європейського освітянського простору»
- ⇒ «Розвиток професійних навичок педагога – запорука професійної компетентності студентів»
- ⇒ «Роль соціально-гуманітарних дисциплін у професійному становленні молоді»
- ⇒ «Шляхи реалізації розвивального навчання в практичній діяльності викладача-філолога»
- ⇒ «Інноваційно-інформаційні технології під час викладання української літератури»
- ⇒ «Комунікативне навчання й роль граматики під час вивчення іноземної мови»
- ⇒ «Розвиток критичного мислення в процесі вивчення вітчизняної історії»
- ⇒ «Шляхи подолання формалізму знань студентів у процесі фахової підготовки»

2. Національно-патріотичне виховання в технікумах і коледжах

Випуск 18, Київ «Агроосвіта» 2016

З досвіду проведення виховних заходів у навчальних закладах. Рекомендований для заступників директорів з виховної роботи, викладачів, кураторів, вихователів, керівників художньої самодіяльності.

3. Щоденне й ділове спілкування та листування українською

Навчально-методичний посібник, Київ «Агроосвіта» 2016

Для освітян та всіх, хто цікавиться питаннями правопису сучасної української літературної мови й прагне оволодіти мистецтвом ділового й щоденного спілкування та листування.

◆ Поетична сторінка

Ти зрікся мови рідної. Тобі
Твоя земля родити перестане,
Зелена гілка в лузі на вербі
Від доторку твого зів'яне!

Ти зрікся мови рідної. Заріс
Твій шлях і зник у безіменнім зіллі...
Не маєш ти на похороні сліз,
Не маєш пісні на весіллі!

Ти зрікся мови рідної. Твій дух
На милицях жадає танцювати.
Від ласк твоїх закаменіє друг
І посивіє рідна мати.

Ти зрікся мови рідної. Віки
Ти йтимеш темний, як сльота осіння.
Від погляду твого серця й зірки
Обернуться в сліпе каміння.

Ти зрікся мови рідної. Ганьба
Тебе зустріне на шляху вузькому..
Впаде на тебе, наче сніг, журба –
Її не понесеш нікому!

Ти зрікся мови рідної. Нема
Тепер у тебе роду, ні народу.
Чужинця шани ждатимеш дарма –
В твій слід він кине сміх-погорду!

Ти зрікся мови рідної...

1955

Дмитро Павличко Ти зрікся мови рідної

Проспект Московський, 24, м. Харків, 61001,
тел./факс (057) 732-63-95; тел. (057)732-59-25,
e-mail: hjpt2015@ukr.net, web: <http://www.hjpt.com.ua>,
код ЄДРПОУ 02501137

Поздоровляємо з днем народження!

- **О. Колодяжну** – викладача
- **Ф. Пігаля** – керівника фізичного виховання
- **В. Смірнову** – викладача
- **С. Мосолову** – зав. відділення механізації та електрифікації с/г виробництва
- **С. Галушко** – зав. бібліотеки

Видавець—
Методичний кабінет

◆ 3 днем працівників освіти!

Учитель... Це слово на все життя западає глибоко до душі, закарбовується в пам'яті поряд з найдорожчими образами матері та батька. Мудрий, далекоглядний наставник на життєвій ниві, невтомний, само-відданий - аж до самопожертви - трудивник, безкорисливий, лагідний, терплячий учитель, високо свідомий громадянин своєї Батьківщини, яка довірила йому найдорожче - *свою надію, своє майбутнє - дітей!*

Якими спітетами визначити глибоко і правдиво благородство його душі, красу його титанічної праці, значення його науки в житті людини?

А життя показує, що професія педагога подібна до митця, багатогранного та талановитого, який не має права на помилку. Він щодня виходить ніби на сцену театру, у якому ніколи не опускається завіса та немає антрактів, невтомно працює над тим, щоб зронити у юні душі іскорку знань, увібравши для цього в себе море світла людської мудрості, зерна пізнання, добра й любові, які проростуть щедрим урожаєм, не розраховуючи на похвалу чи винагороду.

Педагог - це професія чи покликання? Коли він має тільки любов до своєї справи, він - хороший учитель, коли ж поєднує в собі само-віддану любов до обраної професії та до вихованців, він - справжній вчитель, який усі болі й клопоти юнацького зростання може пропустити через своє шире серце для того, щоб відшліфувати діамантові грані *Людини та Громадянина*.

Недаремно золота осінь починається із професійного свята педагогів - *Дня працівників освіти!* Складною й напруженою є ця благородна праця. Скільки треба терпіння, любові, щоб донести світло знань до кожного студента.

Висловлюємо глибоку подяку й шану за те, що ви відкриваєте невідоме, вершите вічну естафету, еднаючи часи й покоління! Найтепліші слова вдячності адресуємо вам у день професійного свята, адже подвижницька праця, терпіння, любов до своєї професії, до студентів, у яких ви продовжуєтесь своєю мудрістю, робите світ кращим, а людей - добрішими.

Бажаємо всім міцного здоров'я, щастя, сімейного благополуччя, достатку, здійснення творчих задумів. Нехай ваша творча нива щедро колоситься новими переконливими та вагомими врожайми в навчанні та вихованні майбутнього нашої держави!

*Редакційна рада вітає всіх читачів
з Днем працівників освіти!*